

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันดีว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ สร้างงานให้แก่ประชากรทั่วโลกได้ไม่น้อย ปัจจุบันการท่องเที่ยวเข้ามา มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของหลายๆ ประเทศทั่วโลก เพราะแหล่งท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่ต้นทุนต่ำ หากได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะสามารถทำเงินเข้าประเทศได้มาก แต่หากไม่มีการจัดการอย่างดีการท่องเที่ยวอาจทำลายทรัพยากรที่มีค่า และสร้างปัญหาต่างๆ ให้แก่สังคมได้ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ปัญหาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ในปัจจุบันการท่องเที่ยวแผ่ขยายวงกว้างขึ้น รัฐบาลไทยโดยนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งเอกชนได้เล็งเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัย สถาบัน ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวนั้นมีใช้เพียงแต่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศ แต่ยังมีบทบาทและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในสังคมและในชุมชนได้ด้วย

หมู่บ้านห้วยผึ้งเป็นหมู่บ้านของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงคยาหรือกะเหรี่ยงแดง อยู่หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน หมู่บ้านนี้ได้ถูกก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2514 โดยมี นายสี รักไทย เป็นหัวหน้าเผ่า ในอดีตมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมดประมาณ 30 หลังคาเรือน ต่อมาทางการได้ทำการสำรวจประชากรและได้ทำการตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้น โดยได้แต่งตั้งให้ นายสี รักไทย เป็นผู้ใหญ่บ้าน หลังจากที่ นายสี รักไทย เกษียณอายุราชการจึงมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ คือ นายหมี รักไทย ซึ่งเป็นลูกชายของ นายสี รักไทย นั่นเอง ปัจจุบันหมู่บ้านห้วยผึ้งมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 84 หลังคาเรือน มีจำนวนประชากรชาย 263 คน หญิง 164 คน รวม 427 คน ประชากรทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธและผี

หมู่บ้านห้วยผึ้งตั้งอยู่ในหุบเขาติดชายแดนประเทศพม่า สภาพภูมิประเทศของหมู่บ้านห้วยผึ้งเหมือนเช่นเดียวกับพื้นที่ทั่วไปของจังหวัดแม่ฮ่องสอนคือพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา หมู่บ้านห้วยผึ้งเป็นหมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม และมีทำเลที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ มีแม่น้ำสะงีไหลผ่านทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน มีการทำนาบริเวณที่ราบแคบๆ ตลอดแนวไหลผ่านของแม่น้ำ มีการคมนาคมที่สะดวกมีถนนตัดผ่านหมู่บ้านซึ่งแยกจากถนนสายเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน เข้าไปถึงหมู่บ้านเป็นระยะทาง 36 กิโลเมตร ถนนดังกล่าวนี้สามารถไปได้ถึงประเทศพม่า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกเพื่อการยังชีพ มีการผลิตเพื่อจำหน่ายน้อยมาก รายได้เฉลี่ยโดยรวมประมาณ 6,000 บาท ต่อครอบครัวต่อปี สำหรับหนุ่มสาวภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะออกไปประกอบอาชีพรับจ้างในเมืองใหญ่ๆ เช่น เชียงใหม่ กรุงเทพฯ และจังหวัดอื่นๆ ชาวกะเหรี่ยงบ้านห้วยผึ้งมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย รักสงบ มีวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อแบบดั้งเดิมในแบบของตนเอง มีภูมิปัญญาที่สืบสานกันมาแต่โบราณ และมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง เป็นที่น่าสนใจและยังคงรักษาไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการทอผ้า การทำเครื่องจักสาน การผลิตเครื่องใช้ในครัวเรือนเอง และมีประเพณีที่น่าสนใจ เช่น ประเพณีข้าวต้ม ซึ่งจะมีช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี และประเพณีขึ้นปีใหม่ของชาวกะเหรี่ยงหรืองานต้นปี ซึ่งจะมีในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี

ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเขตติดต่อกับประเทศเมียนมา (พม่า) หมู่บ้านห้วยผึ้งจึงเป็นหมู่บ้านชายแดนที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับป่ามาช้านาน ประกอบกับประชากรเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกข้าว ผักสวนครัว เก็บของป่า ลำสัตว์ (เกษตรแบบพอเพียง) และมีการคมนาคมที่สะดวกคือ โดยทางรถยนต์ ปัจจุบันหมู่บ้านนี้กำลังประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังเกตได้จากการเดินทางเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว และเพื่อเป็นทุนการศึกษาของตนและญาติพี่น้องในครอบครัว เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น โทรศัพท์วิทยุ และยานพาหนะ ชุมชนจึงต้องดิ้นรนแสวงหาเงินเพิ่มเพื่อการนี้ ทำให้รายได้จากการเกษตรแบบพอเพียงเริ่มไม่เพียงพอ เพราะมีพ่อค้าขึ้นไปซื้อสินค้าทางการเกษตร เช่น สัตว์ป่า หน่อไม้ และผักกูด ลงมาจำหน่ายให้แก่คนพื้นราบ และส่งไปจำหน่ายยังจังหวัดใกล้เคียง ถึงแม้จะมีการค้าขายสินค้าทางการเกษตรกับคนพื้นราบ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรราคาไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากพ่อค้าคนกลางกดราคาเพราะค่าขนส่งที่แพง ทำให้ชุมชนมีการบุกเบิกป่าเพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้จากการเกษตร มีผลการเกิดเสื่อมโทรมในพื้นที่มีสูง การสูญเสียทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำสำคัญ ประกอบกับพื้นที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2547) รัฐบาลได้ปรับปรุงถนนเข้าหมู่บ้านจากถนนสายเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน (1095) ถึงหมู่บ้านห้วยผึ้ง จากดินลูกรังเป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 36 กิโลเมตร ต่อจากนั้นกำลังจะพัฒนาถนนดินซึ่งใช้ได้บางฤดูกาลเข้าสู่ประเทศพม่า การพัฒนาดังกล่าวตามนโยบายรัฐบาลทำให้หมู่บ้านห้วยผึ้งซึ่งเป็นหมู่บ้านชายแดนอยู่แล้ว พัฒนาไปอย่างรวดเร็วและเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่ดีย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อโครงสร้างดังกล่าวแล้วในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง

การท่องเที่ยวก็เป็นจุดหนึ่งที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเนื่องจากมีระบบการขนส่งทางบก เข้าสู่หมู่บ้านสะควงขึ้น ประกอบกับหมู่บ้านชายแดนดังกล่าวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งสามารถเชื่อมต่อเข้าสู่ประเทศพม่าได้สะดวกขึ้น ในระยะเวลาอันใกล้นี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วมน่าจะเป็น โครงการที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของชาวบ้านและเกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย

หมู่บ้านกะเหรี่ยงห้วยผึ้งน่าจะเป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่จะได้รับการสนับสนุนการจัดการที่ดีจากภาครัฐและเอกชนในเรื่องของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชนเผ่า (Ethnic Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาธรรมชาติ (Natural Tourism) และการท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) เนื่องจากทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นทำเลที่ตั้งที่เป็นทางผ่านไปยังชายแดนประเทศพม่า มีประเพณีวัฒนธรรมรวมถึงภูมิปัญญาดั้งเดิม รวมทั้งมีความสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีแม่น้ำไหลผ่านมีความร่มรื่น อากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี มีแมกไม้หนาพันธุ์ที่น่าสนใจ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็นน้ำตก ภูเขา ถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยต่างๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิชาการและการดำรงชีพของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง แต่สิ่งที่เป็นปัญหาก็คือการเตรียมความพร้อมการจัดการที่ดีเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากถ้ามีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในหมู่บ้านแล้วจะเกิดผลกระทบตามมามากมายหากไม่มีการจัดการที่ดีพอสำหรับหลักการพัฒนาเตรียมความพร้อมของชุมชนและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันทำความเข้าใจ ให้ความรู้กับคนในชุมชน ปลุกจิตสำนึกให้เกิดความรักความหวงแหนประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงาม ให้การอบรมด้านภาษา การบริการต่างๆ การจัดการการท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายทรัพยากร ไม่ก่อให้เกิดผลเสียในอนาคตหรือส่งผลกระทบในทางฉาบต่อสิ่งแวดล้อม การเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว 3 ประการคือ ศักยภาพในการรองรับทางด้านสังคม (Social Carrying Capacity) ศักยภาพในการรองรับทางชีวภาพ (Biological Carrying Capacity) และศักยภาพในการรองรับทางระบบนิเวศ (Ecological Carrying Capacity) ดังนั้นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องคำนึงถึง

ปริมาณของนักท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว รวมทั้งประเภทหรือลักษณะของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยว ความสอดคล้องกลมกลืนที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวต้องเกิดจากความต้องการของนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น และสถานที่ท่องเที่ยว การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใดๆ ต้องไม่ขัดแย้งกับหลักการพัฒนาแบบยั่งยืน องค์กรต่างๆ ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยว ต้องยอมรับในหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและต้องให้ความร่วมมือกัน รวมทั้งจะต้องปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจัง .

การสรรหาวิธีการหรือกลยุทธ์ให้ชุมชนได้เป็นผู้มีส่วนร่วมกันคิดและร่วมกันทำด้วยความสมัครใจซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งของรูปแบบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นอกจากนี้หน่วยงานและองค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องก็ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาดังกล่าวเกิดผลสำเร็จได้ง่ายขึ้นด้วยการสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและการนำชาวบ้านหรือชุมชนไปในทิศทางที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่หากหน่วยงานและองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้เสียเหล่านั้นยังไม่เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งกับหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนก็อาจจะยิ่งทำให้การพัฒนาทำได้ยากยิ่งขึ้นเช่นกัน และสำหรับความสำนึกที่ดีและถูกต้องของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ดีว่ามีผลสำคัญสำหรับการฟื้นฟูและการพัฒนาดังกล่าว

การจัดกิจกรรมเพื่อที่จะให้เกิดความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเสมอภาค จนกระทั่งทำให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดได้เห็นถึงความสำคัญและเข้าใจถึงหลักการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และร่วมมือกันโดยมีเป้าหมายอันเดียวกัน คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบชนเผ่าที่ประกอบไปด้วยภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อซึ่งถือเป็นสิ่งที่จะต้องดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจจนกระทั่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวต้องจัดรายการท่องเที่ยวมายังบ้านห้วยผึ้ง และนักท่องเที่ยวก็จะนำเงินตราเข้ามาใช้จ่ายในหมู่บ้านซึ่งจะเป็นการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้านอย่างยั่งยืนเพราะเป็นการเข้ามาพร้อมกับความเสมอภาคในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิหลัง และบริบทของหมู่บ้านห้วยผึ้ง
2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT) ทางด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของหมู่บ้านห้วยผึ้ง
3. เพื่อพัฒนาหมู่บ้านห้วยผึ้งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในหมู่บ้านห้วยผึ้ง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ชุมชนมีการเตรียมความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และชุมชนสามารถปรับตัวอย่างเหมาะสมเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชน

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่
พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยคือหมู่บ้านห้วยผึ้ง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหาโดยรวมดังนี้
  - 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน
    - 2.1.1 บริบทและสภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน
    - 2.1.2 วิถีชีวิตความเป็นอยู่และภูมิปัญญาท้องถิ่น
    - 2.1.3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
    - 2.1.4 สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวและความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว

ของหมู่บ้าน

- 2.1.5 ความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
- 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ นโยบาย และวัตถุประสงค์
ในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การส่งเสริมอาชีพ และการพัฒนาชุมชน
  - 2.2.1 การจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
  - 2.2.2 การบริหารจัดการของหน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
  - 2.2.3 ศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงานในการจัดการการท่องเที่ยว
  - 2.2.4 ลักษณะการติดต่อสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับ

ชุมชน

2.3 ทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT) ของหมู่บ้านในด้านการท่องเที่ยวเพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาความพร้อมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.4 เสนอรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในหมู่บ้านกะเหรี่ยงห้วยผึ้ง โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่ และแนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว (Marketing Mix of Tourism)

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

3.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านในหมู่บ้านกะเหรี่ยงห้วยผึ้ง 84 หลังคาเรือน จำนวน 426 คน

3.1.2 ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย

3.1.2.1 ผู้นำโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน

3.1.2.2 ผู้นำโดยธรรมชาติ ได้แก่ ผู้อาวุโสที่ชาวบ้านให้ความเคารพ ซึ่งมีอายุมากกว่า 80 ปี จำนวน 17 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ชาวบ้าน จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นผู้รู้ในหมู่บ้านและเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3.2.2 ผู้นำตามตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน จำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน และผู้นำโดยธรรมชาติ ได้แก่ ผู้อาวุโสที่ชาวบ้านให้ความเคารพซึ่งมีอายุมากกว่า 80 ปี จำนวน 3 คน รวม 5 คน

4. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการลงพื้นที่เพื่อทำการระบุปัญหาวิจัยและวางแผนการทำวิจัยเป็นระยะเวลา 6 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2547 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2547

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นเวลา 3 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2547 ถึงเดือนสิงหาคม 2547

ข้อตกลงเบื้องต้น

รูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าวแล้ว อาจไม่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) ซึ่งต้องการปริมาณนักท่องเที่ยวและรายได้เป็นหลัก

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว หมายถึง ความสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นจากความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้จัดบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐบาลในท้องถิ่น และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ที่คำนึงถึงความคงอยู่และความสำคัญของความเป็นบริบทชุมชน ซึ่งรวมถึงความสามารถของบริบทของชุมชนในการรองรับอย่างเหมาะสม เป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายจากการได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

การบริหารจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสม สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน รวมถึงเป็นที่พึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการและแนวทางในการดำเนินกิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยวที่ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้คงอยู่ตลอดไปหรือยาวนานที่สุดเท่าที่จะทำได้บนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่ผู้มีส่วนได้เสียจะได้รับอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้มีส่วนได้เสีย หมายถึง คนในชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา หมายถึง การวางแผน การกำหนดยุทธศาสตร์ รวมถึงกลยุทธ์ต่างๆ ที่จะทำให้การพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

ผู้นำตามธรรมชาติ หมายถึง บุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ เนื่องจากเป็นผู้ที่ชาวบ้านต่างยอมรับในรูปแบบของความประพฤติ และการปฏิบัติตัว มีแนวทางการดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมส่วนรวมทั้งนี้ไม่ได้จำกัดอยู่ที่ความอาวุโส

จุดแข็ง (Strength) หมายถึง สิ่งที่ดีงามของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งสวยงามและน่าประทับใจที่ดึงดูดความสนใจแก่นักท่องเที่ยว เป็นผลบวกทุกประการที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

จุดอ่อน (Weak) หมายถึง ข้อเสียและปัจจัยด้านลบต่างๆ ที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว เป็นความไม่สวยงามและไม่น่าประทับใจ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านลบ ซึ่งตรงข้ามกับจุดแข็ง นอกจากนี้จุดอ่อนหมายถึง การขาดความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้าน การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน

โอกาส (Opportunity) หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่เข้ามากระทบ และก่อให้เกิดผลทางด้านบวก ทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่มากขึ้น สร้างประโยชน์ทางการท่องเที่ยวแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ และเหมาะสม เช่น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานต่างๆ การมีวันหยุดพักผ่อนเพิ่มขึ้น การคมนาคมที่สะดวก ปลอดภัย เป็นต้น

อุปสรรค (Threat) หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่มีผลในทางลบต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น ภาวะการแข่งขัน ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การคมนาคมไม่สะดวก นักท่องเที่ยวไม่นิยมเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากสาเหตุต่างๆ และขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ผู้อาวุโส หมายถึง ชาวกระเหรี่ยงในหมู่บ้านที่มีอายุมากกว่า 80 ปี ขึ้นไป